

ДИСЦИПЛІНА «КОНТЕКСТУАЛІЗМ В СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ»

Анотація. Серед основних наріжних тенденцій сучасної філософії різних напрямів і традицій потужне розповсюдження і вплив притаманні контекстуалізові. Йдеться про суттєву увагу до і залучення в аналіз феномену чи процесу особливостей контексту, характерного для розглядуваного феномену чи процесу, адже контекстуальна ситуація визнається визначальною для їх суттєвого розуміння і пояснення. З іншого боку, контекстуалізм виявляється суміщеним, узгодженим з іншими провідними тенденціями і «поворотами» (зокрема, лінгвістичним, прагматичним, концептуалістським, до практичної філософії) в сучасній філософії. Хоча, в певному сенсі контекстуалізм, релятивізм, інваріантність, прагматизм можуть розумітися не тільки як такі, що узгоджуються між собою, а і як такі, що конкурують, тенденції.

Контекстуалізм актуалізувався в філософії мови в середині ХХ століття, і отримав розповсюдження разом із розповсюдженням прагматичного розуміння мови і мовлення. Разом з тим, другою сферою широкого розповсюдження і застосування тенденції контекстуалізму є епістемологія (що була і залишається основною філософською дисципліною в європейській філософії починаючи з часів модерну; а в аналітичній традиції (де філософія завжди приймала наукоподібний характер) від початку епістемологічна проблематика аналізувалася засобами і в межах філософії мови, а пізніше і дотепер – філософії свідомості).

На сьогодні контекстуалізм є поширеною тенденцією, і це поширення не обмежується тільки філософією мови і епістемологією. Контекстуалізм залучається як в традиційно теоретичні (окрім епістемології – онтологія, логіка, антропологія і ін.), так і практичні (в першу чергу – етика, соціальна філософія, естетика, філософія історії, філософія культури) філософські дисципліни, а також, звичайно в ті, що важко диференціювати за цим традиційним розподілом.

В такий спосіб, в даний навчальний курс залучаються як традиційні підходи різних традицій і дисциплін філософії 20 ст., так і альтернативні підходи. Спеціальна увага приділяється аналітичній філософії. Серед основних авторів, доробок яких є наріжною джерельною базою, варто згадати: Т. Вільямсона (Т. Williamson), К. ДеРоса (К. DeRose), Г. Капелена (H. Cappelen) та ін.

Мета навчальної дисципліни: надання знань та ознайомлення студентів (з подальшим самостійним обмірковуванням) з основними концептами, проблемами, теоретико-методологічними підходами і стратегіями сучасної тенденції до контекстуалізму. Особливий акцент зроблений на роз'ясненні місця й значення тенденції до контекстуалізму серед інших сучасних філософських напрямів, «поворотів», тенденцій. Розглядаються особливості альтернативних концептуальних підходів та позицій.

Попередні вимоги:

Аспірант має знати: мати концептуальні знання з теоретичної і практичної філософії; знання історико-філософських концепцій, основні варіанти розв'язання філософських проблем; основні спрямування філософських досліджень сьогодення на тлі загальної кризи модерного світоствлення.

Аспірант має вміти: здійснювати аналітичну роботу; збирати та інтерпретувати наукову інформацію, обробляючи основну літературу з практичної і теоретичної філософії, ставити загальні цілі і основні завдання філософських досліджень; проводити аналіз і надавати аргументацію філософських підходів.

Основні теми:

Тема 1. Контекстуалістська настанова: історія запровадження і поширення.

Тема 2. Контекстуалізм в філософії мови.

Тема 3. Контекстуалізм в епістемології.

Тема 4. Інваріантизм як альтернатива контекстуалізму.

Тема 5. Контекстуалізм в різних філософських теоретичних і практичних дисциплінах сьогодення.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: ВК 2.4, друге півріччя другого року навчання.

Кількість кредитів: 4

Форма заключного контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин, у тому числі 22 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Викладач: Лактіонова Анна Валеріївна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

<https://docs.google.com/document/d/13jgnylYxqAxjtnXWgS2KOdnw0sVWbBa9/edit>